

20.4.2023

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki
suomen@metsastajaliitto.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausuntopyyntö 17.3.2023 (Dnro VN/7798/2023)

LAUSUNTO KARHUKIINTIÖSTÄ METSÄSTYSVUODELLE 2023-2024

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu esityksen kohteena olevasta asetusluonnoksesta seuraavaa:

YLEISTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksessa suurimmaksi sallituksi saalismääräksi on esitetty 180 karhua, joista poronhoitoalueella voitaisiin kaataa 50 ja muualla Suomessa 130. Kiintiössä olisi siten kokonaisuudessaan 166 poikkeuslupaa vähemmän kuin edellisvuonna.

Suomen karhukannan lähes yhtäjaksoinen, vuodesta 2012 jatkunut kasvu tavoitteen mukaisesti näyttäisi saadun nyt taittumaan valtakunnallisesti.

Luonnonvarakeskuksen uusimman kanta-arvion mukaan Suomen karhukanta pienenee edelleen. Karhuja arvioidaan olevan 1740–1925 yksilöä ennen elokuussa 2023 alkavaa metsästyskautta. Arvio on noin 22 % pienempi kuin edellinen arvio. Havaintojen kokonaismäärä oli vuonna 2022 18 % pienempi kuin vuonna 2021. Pentuehavaintoja kirjattiin peräti 33 % vähemmän vuonna 2022 kuin vuonna 2021. Havaintojen lukumäärä vaikuttaa suoraan kanta-arvion luotettavuuteen.

Metsästäjäliitto edelleen haluaa tuoda esille, että karhunmetsästys oli syksyllä 2022 Pohjois-Karjalassa ja osassa Kainuuta pääosin kielletty. Kanta-arvioon keskeisesti vaikuttavista pentuehavainnoista merkittävä osa tehdään syksyllä karhunmetsästyksen yhteydessä. Karhujahdin peruunnuttua hallinto-

20.4.2023

oikeusvalituksista johtuneiden toimeenpanokieltojen vuoksi, metsästyksenaikainen pentuehavainnointi jäi vajavaiseksi Pohjois-Karjalassa ja Kuhmon alueella Kainuussa. Käsityksemme mukaan tästä syystä karhukanta-arvion pohjana olevan aineiston pentuehavaintokertymä jäi vaillinaiseksi, mitä tukee myös kaikkien kirjattujen havaintojen määrän romahtaminen. Esimerkiksi petoyhdyshenkilöiden tekemien, mitattujen karhun jälkihavaintojen määrä vuonna 2022 jopa puolittui edellisvuoteen tehtyihin havaintoihin verrattuna. Kaikkiaan vuoden 2022 karhuhavaintomäärä oli pienempi kuin kertaakaan vuosijaksolla 2013 - 2021. Tilastoista on ikään kuin "hävinnyt" talven aikana 200 karhua, mikä selittyy Metsästäjäliiton mielestä ainoastaan havaintoaineiston puutteellisuudella.

Luonnonvarakeskus toteaa kanta-arvioraportissaan, että havaintoaineistoon liittyvien epävarmuustekijöiden takia yhden vuoden havaintoaineiston vertaaminen edellisen vuoden aineistoon ei kerro luotettavasti karhukannassa tapahtuneista muutoksista. Näin ollen liitto ei myöskään voi nähdä perusteltuna niin merkittävää lupamäärien leikkausta, jota MMM asetusluonnoksessa esittää.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on edelleen tärkeää huomioida, että tulomuutto Venäjältä Suomeen yhdessä korkean pentutuoton kanssa ovat ilmeisiä syitä siihen, miksi kanta näyttää juurikaan vähentymättä kestävästi selvästi korkeampaa metsästysverotusta kuin eurooppalaiselle karhukannalle usein sopivaksi päätelty noin 10 % kannasta (Heikkinen ym. 2019). Lisäksi kannanhoidollinen metsästys ei kohdistu juuri ollenkaan lisääntyvään kantaan, koska pennulliset naaraat ja alle 1-vuotiaat pennut ovat aina rauhoitettuja.

Metsästäjäliiton mielestä esityksen mukainen karhun kannanhoidollisen metsästyksen jatkaminen on välttämätöntä. Suomen karhukanta on vahvasti suotuisan suojelun tasolla. Kannanhoidollinen metsästys on ehdottomasti paras tapa hoitaa karhukantaa ja pitää se ihmisarkana. Tästä on tutkittua näyttöä muun muassa LCIE:n mukaan. LCIE on eurooppalaisten suurpetotutkijoiden asiantuntijayhteisö, jonka aseman on myös IUCN (kansainvälinen luonnonsuojeluliitto) vahvistanut (Specialist Group on the Species Survival Commission). LCIE:n raportissa esitellään suurpetojen kannanhallintaa koskevia parhaita käytäntöjä, joista ihmisarkuuden ylläpitäminen kannanhoidollisella metsästyksellä on yksi niistä. EU:n komissio on myös suositellut jäsenvaltioille raportin sisältämiä ohjeita. Karhunmetsästys luo hyvinvointia riistatalouteen sekä vaalii arvokasta kansallista kulttuuriperintöämme. Kannanhoidollinen karhunmetsästys Suomessa sopii hyvin esimerkiksi muille EU-maille siitä, miten suurpetokantoja voidaan menestyksekkäästi hoitaa metsästäjällä.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on hyvä muistaa ja tuoda eri yhteyksissä esille, että on hyvin todennäköistä, että karhukannan hoito metsästyksellisin keinoin on lisännyt lajin geneettistä monimuotoisuutta

20.4.2023

maassamme, kuten MMM on aiemmin todennut. Metsästyksen sallimisella uusilla tihentymäalueilla, joissa karhunmetsästys ei ole aiemmin ollut mahdollista, on myös liiton kokemusten perusteella positiivinen vaikutus sekä petoyhdyshenkilöverkoston toimivuuteen, että paikallisten ihmisten suhtautumiseen karhuun.

POIKKEUSLUPAMÄÄRISTÄ

Metsästäjäliitto esittää ministeriön esityksen muuttamista siten, että poikkeusluvalla metsästettävien karhujen enimmäismääräksi poronhoitoalueen ulkopuolella määritellään 170 yksilöä. Liitto esittää siten noin 30% korotusta kiintiöön. Koska porovahingot ovat edelleen kasvaneet, liitto esittää lisäksi poronhoitoalueelle 60 poikkeuslupaa viime vuoden tapaan, mikä on 10 poikkeuslupaa nyt esitettyä enemmän. Tämä nostaa tarvittavan poikkeuslupamäärän 230 yksilöön koko maassa.

Luonnonvarakeskus on todennut, että karhukanta kestää 14 % tunnetun kuolleisuuden ilman kannan pienenemistä poronhoitoalueen ulkopuolella. Asetusluonnoksessa esitetty poikkeuslupien kokonaismäärä poronhoitoalueen ulkopuolella prosenttiosuutena (8,4%) toteutuessaan jäisi merkittävästi kyseisen rajan alapuolelle. Liiton esittämän kiintiön korotuksen jälkeenkin oltaisiin merkittävästi kyseisen rajan alapuolella. Verotusprosentti olisi tällöin noin 11%.

Poronhoitoalueen verotusprosentiksi esitetään 19,8%, mikä on Metsästäjäliiton mielestä liian alhainen suhteessa porovahinkoihin, sillä vahingot ovat edellisvuodesta kasvaneet jopa noin 1,9 miljoonaan euroon.

Karhujen aiheuttaminen vahinkojen ennaltaehkäisy suojaamismenetelmiä kehittämällä on myös tärkeää. Viime vuonna karhujen kotieläimille ja viljelyksille aiheuttamat vahingot laskivat hieman, mutta mehiläistaloudelle aiheutuneet vahingot kasvoivat merkittävästi. Kannanhoidollisen metsästyksen järkevää kohdentamista on metsästäjien tekemänä toteutettu ja suojauskeinoja jatkuvasti parannettu. Asia vaatii kuitenkin jatkossakin panostusta suojausmenetelmiin ja poikkeuslupien kohdentamiseen, toteutettuna paikallisesti yhteistyössä metsästäjien ja vahingonkärsijöiden kanssa.

Vahinkoperusteisten pyyntilupien osalta Metsästäjäliitto pitää hyvänä jo vakiintunutta menettelyä, jonka mukaan lupia tulee myöntää aina, mikäli kriteerit täyttyvät, eivätkä myönnettyt vahinkoperusteiset luvat myöskään vähennä kannanhoidollisten lupien määrää. Myönnettävän poikkeuslupamäärän tulee Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan olla tasolla, jossa karhukanta pysyy vakaana ja petojen aiheuttamat vahingot voidaan pitää kurissa.

20.4.2023

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan lausunnon kohteena olevassa ministeriön esityksessä on riittävän monipuolisesti ja todennettuun näyttöön perustuen hahmoteltu kestävään käyttöön perustuvaa suunnitelmallista karhukannan hoitoa, minkä perusteella suurimmat saalismäärät on määritelty. Asetusluonnos jättää poikkeuslupien tarkemman kohdentamisen Suomen riistakeskuksen harkintaan, mikä antaa mahdollisuuden joustavampaan, aitoon tarpeeseen paremmin vastaavaan lupamenettelyyn.

POIKKEUSLUPIEN KOHDENTAMISESTA

Liitto toteaa, että lupien kohdentamisessa on erityisen perusteltua painottaa itäisen Suomen tiheän kannan alueita. Tällä tuetaan hirvikannan kestävää kehitystä ja vähennetään samalla karhun aiheuttamia vahinkoja. Metsästäjäliitto pitää nyt riskinä, että viime syksyn jahdin estyttyä lähes täysin, tulevana syksynä nähdään karhujen ja ihmisten yhteentörmäyksiä. Mikäli marjasato on huono, karhuja nähdään tulevana syksynä ihmisten pihoidilla ja puutarhoissa. Tästä löytyy esimerkki 2000-luvun alkupuolen Itä-Suomesta, jolloin heikon marjavuoden takia koettiin poikkeuksellisen paljon pihoihin tulevia karhuja ja ongelmatilanteita.

Myös levittäytymisalueen poikkeuslupien riittävästä saatavuudesta tulee huolehtia. Poikkeuslupien kohdentamisessa Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan tulee yleisesti noudattaa monilajisen kannanhoidon periaatteita ja huomioida kaikkien suurpetojen yhteisvaikutus alueella.

Metsäpeurakannan turvaaminen Suomenselällä, Kainuussa sekä Metsäpeura-Life -hankkeen alueilla tulee olla poikkeuslupien kohdentamisessa huomioituna. Myös alueen muiden hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan tulee ottaa huomioon asetusluonnoksen taustamuistiossa mainitulla tavalla.

Metsästäjäliiton Lapin piirin mukaan karhukanta poronhoitoalueella on pysynyt ennallaan, mutta pyynnin toteutus ja onnistuminen on erittäin riippuvainen lumentulon ajankohdasta. Pohjoisen Suomen alueet ovat myös tiettömät ja erittäin laajat, mikä lisää osaltaan haasteita pyynnin tulokseen.

Liitto näkee tärkeänä, että karhukannan hoitosuunnitelman päivityksen myötä kannanhoito on jatkossakin suunnitelmallista, viimeisimpään tieteelliseen tutkimustietoon ja todennettuihin havaintoihin pohjautuvaa. Tällöin jatkuvasti muuttuviin olosuhteisiin ja tilanteisiin karhukannan hoidossa voidaan reagoida entistä paremmin ja perustella karhun kannanhoidollisen metsästyksen jatkuminen asiapohjalta.

20.4.2023

Riihimäellä 20.4.2023

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Toimeksi saaneena:

Ere Grenfors

Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö